

PŘÍPAD

MECHANICKÉHO
MUŽE

MARK
HODDER

BURTON & SWINBURNE

TRIFID

Mark Hodder
Případ mechanického muže

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena
bez písemného souhlasu vydavatele.*

The Curious Case of the Clockwork Man

Copyright © 2011 by Mark Hodder

All rights reserved.

Translation © Marek Drda, 2013

Cover illustration © Jon Sullivan

© Stanislav Juhaňák – Triton, 2014

ISBN 978-80-7387-737-8

Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

PŘÍPAD

MECHANICKÉHO

MUŽE

PŘÍPAD

MECHANICKÉHO
MUŽE

BURTON & SWINBURNE

MARK
HODDER

Bezbožnost jednoho
se snadno stane prokletím všech.

PUBLILIUS SYRUS

Poděkování překladatele

Rád bych z celého srdce poděkoval Janu Havlíčkovi, který mi pomohl transkripci svahilštiny, PhDr. Lucii Libovické, která se postarala o transkripci arabštiny, a svému dávnému příteli Adamu Koubkovi, který mi převedl anglický přepis ruštiny do azbuky. Bez jejich nezištného přispění bych se v té záplavě exotiky utopil.

Marek Drda

Poděkování

Mé díky Rohanu McWilliamovi, jehož vynikající kniha *The Tichborne Claimant: A Victorian Sensation* (Hambledon Continuum, 2007) mi pro tento příběh poskytla záplavu informací o dobovém pozadí, písňových textů i citátů.

Georgi Manne, Lou Andersi a Emmo Barnesová – jste žijící legendy. A způsob, jak přiměřeně poděkovat tobě, Mikeu Moorcocku, prostě neexistuje.

Stejně jako v předchozím příběhu Burtona a Swinburnea jsem si i zde hodně dovolil na ctěná (a některá méně ctěná) slavná jména viktoriánského období. Všem potomkům těch, s jejichž pověstí si pohrávám, nabízím svou omluvu a ujištění, že tato kniha je míněna coby spekulativní fikce a rozhodně ne coby biografie. Alternativní historie, kterou si na těchto stránkách vymýšlím, je místo, kde se obyvatelé viktoriánské Anglie setkávají s jinými výzvami a příležitostmi, než s jakými se střetávali ve skutečném životě, takže se z nich postupně stali velmi, velmi odlišní lidé. Svým historickým protějškům se vůbec nepodobají a neměli by být v žádném případě považováni za přesný obraz lidí, kteří opravdu žili.

Zejména bych chtěl vyjádřit svou úctu a obdiv současné generaci rodiny Tichborneových-Doughtyových. Stále žijí ve svém rodinném sídle *Tichborne House* a snaží se jej udržovat, což je obzvláště v těchto ekonomicky nesnadných časech velmi nákladný úkol. Také pokračují v tradici dobročinné slavnosti *Tichborne Dole*, při které během svátku Zvěstování Páně rozdávají mouku.

ČÁST PRVÁ

VE KTERÉ DUCH ZATOUŽÍ PO DIAMANTECH

Roger Tichborne jméno mé,
já hledám majek i renomé,
hlásají, že prý ztracen byl jsem na moři,
já říkám jim, ať lží tou už mě déle nemoří.

Kapitola 1

MUŽ Z MOSAZI

Nemalou odměnu získá každý, kdo poskytne informaci, která povede k objasnění osudu Rogera Charlese Tichbornea. Ten opustil 20. dubna 1854 Rio de Janeiro na palubě lodi *La Bella* a od té chvíle o něm nikdo neslyšel. Do Anglie však dorazila zpráva, že část posádky a pasažérů lodi stejného jména naložilo plavidlo směřující do Austrálie, nejspíše do Melbourne. Zda se zmiňovaný Roger Charles Tichborne nacházel mezi utonulými, nebo zachráněnými, není známo. V současné době by mu bylo okolo dvaatřiceti let, je neduživý, poměrně vysoký a má velmi světlé hnědé vlasy a modré oči. Pan Tichborne je synem nyní zesnulého sira Jamese Tichbornea a dědicem veškerých jeho statků.

INZERÁT V NOVINÁCH CELÉHO SVĚTA, 1861

Sir Richard Burton byl mrtvý.

Ležel na zádech ve vestibulu Královské zeměpisné společnosti, rozvalen u paty majestátního schodiště se zhrouteným droboučkým zrzavým básníkem na prsou.

Algernon Charles Swinburne, jemuž po tvářích proudily slzy a jehož smysly ošálil alkohol, rychle skládal nějakou elegii. Železo se koneckonců nejlépe kuje ještě žhavé.

Zvedl hlavu, až mu vlasy v mihotavém světle plynových lamp ohnivě vzplály, a vysokým hlasem zadeklamoval:

*Což nevíš, nad kým dnes Anglie i svět celý lkají?
Vždyť na divokých cestách svých každou světa lest
vždy prohlédl – i pasti, jež se v jeho koutech tají,
pročež dnes proň než člověkem spíše bohem jest.*

Škytl.

Pod rukou ucítil na Burtonově saku bouli ve tvaru placatky. Pokradmu začal soukat prsty do kapsy.

„Náš Bůh zpola, odvážný a dychtivý,“ pokračoval, popotahuje nosem, „vždy přijít na kloub...“

„Otřesné!“ zaburácel hlas z vrcholku schodiště.

Swinburne vzhlédl.

Na odpočívadle stál sir Roderick Murchison. Působil dojmem velitele.

„Jděte s těma rukama někam, Algy,“ ozvalo se šeptem.

Swinburne pohlédl dolů.

Burton měl otevřené oči

„Otřesné chování!“ zahromoval Murchison znovu.

Předseda Královské zeměpisné společnosti důstojně a rozvážně sestupoval dolů. Záda měl rovná, jako by spolkl pravítko. Holá hlava se mu leskla. Procházel kolem portrétů velkých cestovatelů: Jamese Cooka, sira Waltera Raleigha, Johna Franklina, sira Francise Drakea – posledně zmiňovaný obraz visel trochu nakřivo, neboť jej zasáhla kolem letící Burtonova noha, Williama Hovella, Munga Parka a dalších.

„Takové způsoby tu nestrpím, Burtone! Toto je vážená vědecká instituce, a ne nějaká prokletá krčma někde v East Endu!“

Swinburne upadl na záda, když se jeho přítel, bývalý voják, cestovatel a vyzvědač, nyní lingvista, učenec, spisovatel, šermíř, zeměpisec a králův agent se potácivě zvedl na nohy a mírně se pohupujíc nasupeně zíral na Murchisona, svého někdejšího podporovatele.

„Takže vy jste živý?“ zabručel básník a zmateně hleděl na svého přítele.

Při pěti stopách a jedenácti palcích vypadal Burton díky širokým ramenům, hlubokému hrudníku a štíhlé atletické postavě vyšší. I při tom, jak byl opilý, z něj vyzařovala síla. Měl černé hypnotické oči, nápadné lícní kosti a agresivně vystrčenou bradu. Měl také krátké černé vlasy, sčesané dozadu, divoký knír a rozeklanou ďábelskou bradku. Levou tvář mu znetvořila hluboká jizva, která mu trochu stahovala spodní

víčko, tu pravou hyzdila jizva menší; obě pak označovaly dráhu somálského kopí, které mu prošpikovalo obličej během katastrofální výpravy do Berbery.

„Jste opovrženímhodný ochlasta!“ vyštěkl Murchison, když došel na spodní schod. Jeho úzkoprsý výraz náhle zjihl. „Nezranil jste se?“

„Na to, abyste mě zničil, budete potřebovat něco lepšího, než je kotrmelec ze schodů!“ zasyčel v odpověď Burton.

Swinburne se namáhavě zvedl z podlahy. Byl maličký, ramínka měl jako sešlapaný rýč a měřil jen pět stop a dva palce. Hlava s křtící rezatých vlasů, usazená na tak droboučkém tělíčku, se zdála být skutečně obrovská. Měl světle zelené oči a byl hladce oholen. Ve svých čtyřiašedesáti letech vypadal mnohem mladší.

„Hrome,“ zaskřehotal. „Teď tu elegii budu muset použít na někoho jiného. Kdo poslední dobou umřel? Někdo pozoruhodný? Líbila se vám, Richarde? Myslím, že ta část s tím ‚Na divokých cestách svých...‘ se na vás obzvlášť hodila.“

„Buďte zticha, Swinburne!“ vybuchl Murchison. „Já se vás nepokouším zničit, Burtone, pokud se to snažíte naznačovat. Henry Stanley měl ohledně vyjasnění nilské otázky lepší financování. Nezbyvalo mi moc možností než přidat podporu Společnosti k tomu, co už mu daly jeho noviny.“

„A teď zmizel!“ zavrčel Burton. „Kolik létajících strojů se ještě bude muset nad oblastí afrických jezer ztratit, než vám dojde, že se tam dostanete jedině po svých?“

„Tohoto problému jsem si dobře vědom, pane, a řeknu vám, že jsem na něj Stanleyho upozorňoval. Na tom, že si vezme rotořníky, trvaly jeho noviny!“

„Pchá! Já tu oblast znám lépe než kdokoli v celém britském impériu, ale vy jste považoval za správné poslat tam nějakého připitomělého novináře. Kdo bude další, Murchisone? Třeba nějaké tanečnice z varieté?“

Sir Roderick ztuhl. Založil si ruce na prsou a ledově odvětil: „Samuel Baker chce – stejně jako John Petherick – zorganizovat záchrannou výpravu, ale ať už pošlu kohokoli, vy to nebudete, tím si můžete být jistý. Vaše dny v roli zeměpisce skončily. Což ovšem o vašich dnech v roli násosky podle všeho neplatí!“

Burton zatnul zuby, šklubnutím si narovnal sako, zhluboka se nadechl, počkal, ztěžka vydechl, a všechna chuť k boji ho náhle přešla. Tichým hlasem řekl: „Sam i John jsou dobří

chlapi. Schopní. S domorodci si umějí poradit. Omlouvám se, sire Rodericku, je pro mne těžké nechat to být. Pořád na nilskou otázku myslím jako na něco, co mám zodpovědět sám, ačkoli teď po pravdě řečeno zastávám novou a zcela odlišnou úlohu.“

„Ach ano. Slyšel jsem zvěsti, že pracujete pro Palmerstona. Je to pravda?“

Burton přikývl. „Je.“

„A jako co?“

„To je po pravdě těžko říct. Říkají mi králův agent. Je to něco na způsob vyšetřovatele.“

„Měl bych za to, že se na to dobře hodíte.“

„Snad. Ale pořád se zajímám o... no... pokud se o něčem do- slechnete, pane...“

„Dám vám vědět,“ přerušil ho Murchison stroze. „Teď běžte. Dejte si někde kávu, ať vystřízlivíte. Mějte trochu sebeúcty, člověče!“

Předseda se obrátil a znovu vydusal po schodech nahoru; když míjel Drakeův portrét, narovnal jej.

Sluha přinesl Burtonovi se Swinburnem svrchníky, klobouky i hole a oba muži nejistě vyšli napříč vestibulem a dvojitými dveřmi ven.

Večer byl temný a vlhký, třpytící se odlesky denních přeháněk. Oblečením jim zacloumal mrazivý vítr.

„Káva ve Venetii?“ navrhl Burton, zapínaje si kabát.

„Nebo další brandy a trochu laškování?“ kontroval Swinburne. „Do Verbeny to není daleko.“

„Do Verbeny?“

„To je jeden dům se špatnou pověstí, kde vás metlou...“

„Kávu!“ prohlásil Burton.

Prošli Whitehall Place, zabočili na Northumberland Avenue a zamířili k náměstí Trafalgar Square. Swinburne si začal prozpěvovat písničku, kterou si sám složil.

Kdybys rozkoše paní byla
a já bolesti králem,
za láskou šli bychom spolu,
hnali se za ní nahoru dolů. Na chodidla bys ji bila,
až by tě prosila málem, kdybys rozkoše paní byla
a já bolesti králem.

Svou roztřesenou fistulkou přitahoval nesouhlasné pohledy kolemjdoucích. Navzdory špatnému počasí a pozdní hodině byla kolem spousta lidí, především džentlmenů, přecházejících sem a tam mezi restauracemi a kluby ve městě.

„Zatracená práce,“ zaklel básník. „Myslím, že jsem zazpíval poslední verš místo toho prvního. Teď musím začít znovu.“

„Kvůli mně se neobtěžujte, prosím vás,“ zabručel Burton.

Kolem prosupěl velocipéd – nebo také penny-čtvrtpenny, jak vozítka pokřtil nějaký šprýmař –, pumpující z vysokého komínku do už tak hustého londýnského ovzduší páru.

„Zdra-víč-ko!“ zvolal řidič, když je míjel, roztřeseným hlasem, protože mu kašdický hrbol na dlážděné ulici přenášelo obrovské přední kolo s gumovou páskou na páteř. „Co-co se-se tam na ná-městí d-děje?“

Burton zamžoural před sebe a pokoušel se zaostřit. Vepředu byl skutečně nějaký zmatek. Shlukl se tam dav a mezi cylindry zahlédl pohybuující se kohoutí hřebínky příleb strážníků.

Popadl Swinburnea za paži. „Pojďte,“ pobídl ho, „podíváme se, kvůli čemu je všechen ten povyk.“

„Prokristapána, zpomalte, prosím vás!“ stěžoval si jeho společník, který musel na každý Burtonův krok udělat dva, aby mu stačil. „Takovýmhle tempem budu za chvíli děsivě střízlivý!“

„Abych nezapomněl, Algy, možná byste měl s těmi zmínkami o bozích a polobožích v případě mého skonu prokázat trochu větší zdrženlivost,“ zamručel Burton.

„Cha! Vy jste chlapík plný protikladů! Na jednu stranu to vypadá, že jste náboženstvími přímo posedlý, a na druhé straně, že vás odpuzují!“

„Pff! Dnes mě víc zajímají motivy pod povrchem – důvody, proč je člověk ochoten nechat se vést bohem, jehož existenci je přinejmenším nemožné dokázat, v horším případě jde o zjevnou smyšlenku. Připadá mi, že se v této době rychlého vědeckého a průmyslového pokroku stala vidina získávání vědomostí pro průměrného člověka něčím, co v něm vzbuzuje přílišné obavy, takže se tomu úplně vyhýbá ve prospěch víry. Víra nepotřebuje nic než slepou věrnost, zatímco vědění vyžaduje porozumění stále se rozrůstajícímu souboru informací. S vírou můžete přinejmenším tvrdit, že něco víte, aniž byste si své vědění musel tvrdě zasloužit!“

„Páni!“ vykřikl Swinburne. „Dobře řečeno, starý brachu! Dobře řečeno! Skoro jste ani nedrmolil! Zasloužil byste naplácat!“

„Myslíte *zatleskat*.“

„Já vím, co myslím. Ale Darwinova přirozená evoluce přece nepopíratelně způsobila, že Bůh zanikl, ne, Richarde?“

„Beze sporu. Což vyvolává otázku: jakému klamu se nezdělané masy dobrovolně oddají teď?“

Kráčeli spolu, pošvihávající hůlkami, klobouky nasazené v bujarém úhlu. Burtona navzdory osvěžujícímu štípání vzduchu začínala bolet hlava. Rozhodl se, že si ke kávě dá brandy; třeba tu slabou pulzující bolest utupí.

Když došli na Trafalgar Square, zanořil se slavný cestovatel do davu a razil si rameny cestu skrz se Swinburnem v patách. Do cesty jim vstoupil se zdviženou rukou konstábl.

„Ustupte, prosím, pánové.“

Burton vytáhl peněženku a vyndal z ní tištěný průkaz. Ukázal jej policistovi, který okamžitě zasalutoval a couvl.

„Prosím za prominutí, pane.“

„Tady, kapitáne!“ zavolal hluboký, poněkud zastřený hlas. Burton spatřil svého přítele, inspektora Williama Trounce ze Scotland Yardu, jak stojí u soklu Nelsonova sloupu. Byli s ním dva lidé: mladý konstábl s tmavou kůží a – což bylo podivné – kdosi, kdo stál zcela nehybně a byl od hlavy k patě zahalen příkrývkou.

Trounce je přivítal srdečným podáním ruky. Byl to rozložitý, avšak laskavě působící muž, malý, ale široký v ramenou, se silnými údy a hrudníkem jak sud, třpytivýma jasně modrýma očima a velkým, nahoru zakrouceným hnědým knírem. Těžká hranatá brada výstižně naznačovala sklon k tvrdohlavosti. Na sobě měl tmavý oblek z česané vlněné příze a buřinku.

„Zdravím, chlapi!“ pozdravil je vesele. „Popíjeli jste, co?“

„To je to tak vidět?“ zamumlal Burton.

„No, přes náměstí jste to zrovna vzdušnou čarou nevzali.“

„Jsme na cestě na kávu ve Venetii.“

„Velmi moudré. Silnou, černou, se spoustou cukru. Tohle je konstábl Bhátí.“

Policista stojící po Trounceově boku řízně zasalutoval. Byl štíhlý, mladistvého vzhledu a docela pohledný.

„Už jsem toho o vás hodně slyšel, pane,“ vychrlil s lehkým indickým přízvukem. „Můj bratranec, velitel Křišnamurti, byl s vámi při té záležitosti v Old Fordu.“

Mluvil o nedávné bitvě, v níž Burton, Swinburne a spousta mužů ze Scotland Yardu bojovali proti technologům a zpustlíkům. Tyto dvě normálně protichůdné skupiny – jedna oddaná

vědeckému pokroku, ta druhá anarchistické revoluci – se spojily, aby se pokusily zajmout muže z budoucnosti, který se stal známým pod jménem Skákající Jack. Burton je porazil a jejich kořist zabil.

„Krišnamurti je opravdu správný chlapík,“ přikývl Swinburne. „Ale velitel? Oni ho povýšili?“

„Ano, pane. To je policejní hodnost.“

„Udělal z něj šéfa nově vytvořeného leteckého oddílu,“ dodal Trounce. „A po zásluze. Neznám nikoho, kdo by dokázal řídit rotorník tak, jako to dovede Krišnamurti.“

Burton souhlasně přikývl a zvědavě se podíval na tichou, nehybnou příkrývku.

„Tak co se tu děje, Trounci?“

Inspektor se obrátil ke svému podřízenému. „Vysvětlil byste to, prosím, konstáblé?“

„Ovšem, pane.“ Mladý policista pohlédl na Burtona se Swinburnem a tmavé oči mu zářily vzrušením. „Je to úžasné! Hotový zázrak! Prakticky umělecké dílo! Ještě nikdy jsem neviděl něco tak komplikovaného a...“

„Pouze fakta, mladíku, prosím,“ zasáhl Trounce.

„Ano, pane. Promiňte, pane. Víte, pane kapitáne, tohle je můj rajón a náměstím procházím zhruba každých padesát minut. Dnes večer byl klid. Jako obvykle dělám obchůzky, ke hlášení nic moc, tedy kromě obvyklých prostitutek a ožralů... ehm...“

Bhátí se zarazil, odkašlal si, pak ještě jednou a vrhl prosebný pohled na svého nadřízeného.

William Trounce se zasmál. „Nebojte se, synku, kapitán Burton a pan Swinburne slavili, to je celé. Nemám pravdu, pánové?“

„Naprostou,“ potvrdil rozpačitě Burton.

„A já bych klidně slavil dál!“ prohlásil Swinburne.

Burton obrátil oči v sloup.

„Takže to šlo jako obvykle?“ obrátil se Trounce na Bhátího.

Konstábl přikývl. „Ano. Do služby jsem přišel večer v sedm a toutle cestou jsem prošel třikrát, aniž by se něco stalo. Při čtvrté obchůzce jsem si všiml, že se tady, kde teď stojíme, shromažďují lidé. Přišel jsem blíž, abych to prošetřil, a objevil tohle...“ Pokynul k zahalené postavě.

Trounce natáhl ruku a stáhl příkrývku.

Burton se Swinburnem zalapali po dechu.

„Krása, co?“ zvolal Bhátí.

Před nimi stál mechanický muž. Byl sestrojený z leštěné mosazi, štíhlý a zhruba pět stop a pět palců vysoký. Hlavu měl jako plechovku, nahoře a dole zploštělou, naprosto fádni, až na tři kruhové oblasti vertikálně zasazené do přední části. Horní oblast vypadala jako maličké lodní okénko, skrz nějž bylo možné zahlédnout spoustu nehybných ozubených koleček, stejně maličkých, složitých a precizně zhotovených jako u strojků kapesních hodinek. Prostřední kroužek obsahoval síťovou mřížku a ten spodní byl prostě jen otvor, z něhož vyčnívaly tři velmi jemné, pět palců dlouhé drátky. Byly rovné a ve vánku slabě vibrovaly.

Krk se skládal z tenkých hřidelů a kabelů, otočných kloubů a pantů. Trup mechanického muže tvořil štíhlý válec. Z něj byly vyřezány pláty odhalující ozubená kola, pružiny, jemné klikové hřidelky, gyroskopy, setrvačníky a kyvadlo. Tenké, leč odolné paže ukončovaly ruce se třemi prsty. Nohy měly podobu pevných trubek, chodidla byla oválná a lehce vyklenutá.

„Je to krasavec, co?“ vydechl konstábl Bhátí. „Koukněte se sem, na bedra. Vidíte tuhle díрку? Sem se dává klíč.“

„Klíč?“

„Ano! Na natahování! Je to na klíček!“

„Tady Bhátí,“ pronesl inspektor Trounce, „je v Yardu amatérským technologem. Ze všech policistů v Londýně nemohl tuhle vymyšlenost objevit nikdo povolanejší.“

„To tedy byla tady pro konstábla šťastná shoda náhod,“ prohodil Swinburne nenuceně.

„Je to můj koníček,“ rozplýval se mladý policista. „Chodím do společenského klubu, kde se vrtáme v přístrojích – snažíme se je zrychlit nebo různě přizpůsobit. Nebesa, ti chlapi by byli nadšením bez sebe, kdybych se tam s tímhle kouskem ukázal!“

Burton, který už začal mosaznou postavu zkoumat zvětšovací sklem, se policisty nepřítomně zeptal, co udělal poté, co ji objevil.

„Lidí přibývalo – víte, jak se Londýňané houfují kolem všeho nezvyklého –, a tak jsem přivolal píšťalkou pomoc. Když se objevilo pár strážníků, pořádně jsem si ten mechanismus prohlédl. Musím přiznat, že jsem se nechal trochu unést, takže jsem nejspíš neupozornil Yard tak rychle, jak bych měl.“ Pohlédl na Trounce. „Promiňte mi to, pane.“

„A jak se sem tedy podle vás náš kovový přítel dostal?“ zeptal se Burton.

„Jak už jsem říkal, kapitáne, je na klíček. Myslím, že mu došlo péro. Ale hádat, proč chodil venku po ulicích, bych si netroufl.“

„Ale kdyby chodil po ulicích, určitě by upoutal pozornost dřív, než se sem dostal, ne? Viděl ho někdo přijít?“

„Trošku jsme se poptávali,“ řekl Trounce. „Zatím jsme našli čtrnáct svědků, kteří ho zahlédli jít přes náměstí, ale nikoho, kdo by ho viděl předtím.“

„Takže je možné – a snad dokonce pravděpodobné –, že jej na okraj náměstí někdo dovezl,“ navrhl Burton.

„To ano, kapitáne. Řekl bych, že je to nanejvýš pravděpodobné,“ souhlasil inspektor.

„Ale ulicemi mohl přijít i sám,“ prohlásil Bhátí. „Netvrdím, že to udělal – chci jen říct, že to zařízení podobnou navigaci zvládne. Vidíte tady uvnitř?“ Poklepal prstem na horní okénko na přední straně hlavy automatu. „To je babbage. Věřili byste tomu? Nikdy by mě nenapadlo, že se dožiju toho, že nějaký uvidím! Představte si, co tahle věčička stála!“

„Bebíč, konstáble?“ otázal se Trounce.

„Babbage (čti bebidž – pozn. překl.),“ zopakoval Bhátí. „Mimořádně složitá zařízení. Vypočítávají pravděpodobnost a na základě výsledků jednají. Nic podobnějšího lidskému mozku nikdo nevytvořil, ale tajemství jejich konstrukce zná jediný člověk – jejich vynálezce sir Charles Babbage.“

„On je docela samotář, že?“ vyzvídal Swinburne.

„Ano, pane, a excentrický misantrop. Má odpor k tomu, co označuje za ‚nevzdělané hordy‘, a zvláště k hluku, který způsobují, takže se drží v ústraní. Každý z těchhle výpočetních strojů sestavuje ručně a dává do nich výbušné nástrahy, aby nikdo nemohl zjistit, jak fungují. Každý pokus takový počítač rozebrat skončí explozí.“

„Na takové věci by měl být zákon!“ zabručel Trounce.

„Jde mi o to, že když je tenhle mosazný chlapík natažený, je téměř jistě schopen činit základní rozhodnutí. A tady to...“ ukázal Bhátí k prostřednímu otvoru na hlavě stroje, „... je podle mě mechanické ucho. Myslím, že byste tomu vynálezu mohl dávat hlasové příkazy. A vsadil bych se, že tohle...“ škrtl o vyčnívající drátky, „... je nějaké smyslové zařízení. Něco na způsob tykadela můry.“

Trounce si sundal buřinku a poškrabal se na hlavě.

„Takže si to vyjasněme: někdo vyhodí tohle natahovacího chlapa na kraji náměstí. Vynález dokráčí až k Nelsonovu sloupu

a pak mu dojde péro, takže se zastaví. Sejdou se lidé. Podle těch, se kterými jsem mluvil, se sem ten stroj dostal jen asi pět minut předtím, než jste se na scéně objevil vy, konstáble. A vy jste tu...?“

„Teď zhruba hodinu, pane.“

„Zhruba hodinku. Moje otázka tedy zní, proč se vlastník našeho muže ještě nepřišel přihlásit o svůj majetek?“

„Přesně tak!“ souhlasil Bhátí. „Samotný babbage má cenu stovek liber. Proč ho tu někdo nechává?“

„Že by nevyšel nějaký pokus?“ nabídl řešení Swinburne. „Třeba majitel zkoušel jeho orientační smysl. Vysadil ho tu, vrátil se zpátky domů, do dílny, laboratoře nebo tak něco a čeká tam, až se sám vrátí. Až na to, že tu zatracenou věc pořádně nenatáhl!“

Burton si pohrdavě odfrkl. „To je směšné! Kdyby vám patřilo – nebo kdybyste vynalezl – něco tak drahého, přece byste to neopustil a nedoufal, že vás to najde, kdyby existovala i ta nejnepatrnější možnost, že to nedokáže!“

Začaly padat dešťové kapky.

Trounce podrážděně pohlédl na černé nebe bez hvězd.

„Konstáble Hoare!“ zavolal, a z davu se vynořil policista s hustým obočím a mohutným knírem a kráčel k nim.

„Pane?“

„Běžte na služebnu v Saint Martin's Lane a zapřáhněte koně do nějakého povozu. A přijedte s tím zpátky. Okamžitě!“

„Ano, pane!“

Konstábl odešel a Trounce se znovu obrátil k Burtonovi.

„Nechám ho převézt do Yardu. Samozřejmě k němu budete mít kdykoli přístup.“

Králův agent si přitáhl límec těsně ke krku. Teplota klesala a on se třásl zimou.

„Děkuju vám, inspektore,“ řekl, „ale jen jsme šli okolo. Myslím, že to není nic, do čeho bychom museli strkat prsty. Ale je to podivné, to přiznávám. Dáte mi, prosím vás, vědět, jestli se o to někdo přihlásí?“

„Určitě.“

„V tom případě na shledanou. Pojd' Algy, mažeme do Venetie. Potřebuju si dát to kafe!“

Mohutně stavěný cestovatel a podměrečný básník opustili policistu, protlačili se davem a zamířili k ústí Strandu. Když do slavné hlavní ulice vešli, změnilo se mrholení v liják, který jim vybubňoval na cylindry vojenský pochod a stékal z jejich obrub.

Burtonova bolest hlavy se zhoršovala; začínal být unavený a necítil se dobře.

Kolem projel velocipéd; jak déšť dopadal na komínek, hlasitě to syčelo.

Kdesi v dálce zakvílela siréna – výstražný signál kraba popeláře, že se chystá dezinfikovat silnici proudem horké páry. V tomhle počasí to bylo plýtvání časem, ale krabi byli automatizovaní a s řinčením se pohybovali po Londýně každou noc a za každých podmínek.

„To je dobře, že mosaz nereziví,“ poznamenal Swinburne, „jinak by tohle počasí znamenalo pro toho mechanického chlapíka jistou smrt.“

Burton se zastavil.

„Co je?“ zeptal se jeho asistent.

„Máte pravdu!“

„No jistě že mám. Je to slitina mědi a zinku.“

„Ne, to ne! S tím, že je to shoda náhod!“

Swinburne poskakoval nahoru a dolů. „Co? Cože? Richarde, mohli bychom, prosím vás, vypadnout z toho zpropadeného deště?“

„Až moc velká shoda náhod!“

Burton se otočil a vyrazil zpět k Trafalgar Square.

„Jdeme už pozdě!“ zahulákal přes rameno.

Swinburne upaloval za Burtonem, ale pomalu na něj ztrácel.

„Co tím myslíte? Pozdě na co?“

Žádnou odpověď nedostal.

Vřítili se na náměstí a vrátili se k Trounceovi a Bhátimu. Druhému z mužů se zatím podařilo otevřít nejhořejší dvířka v hlavě automatu a teď nakukoval dovnitř na babbage.

„Vy jste se vrátili! Podívejte se na tohle, pane kapitáne!“ vyvolal Burtona, když Burton dorazil vedle něj. „Na vnitřním okraji tohoto otvoru je osm maličkých prepínačů. Možná nějakým způsobem upravují chování přístroje, ne? Každý se dá přepnout nahoru, nebo dolů, kolik by to tedy bylo kombinací...?“

„To je jedno!“ štěkl králův agent. „Povězte mi, kudy vede trasa vaší obchůzky, konstáble!“

„Mojí obchůzky?“ Bhátí vypadal zmateně.

„Co se děje?“ chtěl vědět Trounce.

Burton inspektora ignoroval. Oči mu dychtivě plály.

„Vaší obchůzky, člověče! Tak už se vymáčknete!“

Konstábl si posunul přilbu z očí. Po zádech uniformy mu čůrkem stékala dešťová voda. „Tak dobře,“ řekl. „Odtud po-

kračuju po Cockspur Street a pak do Whitcomb Street. Dojdu až na křižovatku s Orange Street a potom zahnu doleva a jdu dál, dokud nedorazím do Mildew Street. Znovu zatočím doprava, k těm pracím na zpevňování břehů podzemní řeky, vejdou od Saint Martin's Lane a šlapu si to zpátky na náměstí.“

„A to vám trvá padesát minut?“ vyzvídal Burton.

„Když si vezmete všechny ty uličky, do kterých strčím nos, a všechny ty vchody do obchodů, které musím zkontrolovat, a podobně, tak ano.“

„A významná místa na trase? Místa, která kontrolujete nejsvědomitěji?“

„Co to má znamenat, pane kapitáne?“

„Prostě mi odpovězte, člověče, sakra!“

„Udělejte, co vám říká, mladej,“ přikázal Trounce.

„Tak dobře. Na rohu Cockspur Street stojí hlavní pobočka Bright Empire Bank, ve Whitecomb Street je banka Satjágraha, v Orange Street pak Treadwellova pošta a hned naproti VALCHRPÁ...“

„Valchrpa?“

„Výcviková akademie pro labutě, chrtý a papoušky.“

„Aha. Pokračujte, prosím.“

„Na rohu Mildew Street je klub Svazu enochiánů, ty výkopy dělají na druhé straně, a když pak jdete Saint Martin's Lane, je tam banka Scrannington, obchodník s diamanty Brundleweed, obchod s bicykly Pride-Manushi, Boydovy starožitnosti a obchodník s uměním Goddard. To je vše. Samozřejmě je tam spousta dalších míst, ale na těchhle si dávám při kontrole zvlášť záležet.“

„Trounci, vezměte Bhátího a jděte po jeho trase od Cockspur Street,“ přikazoval Burton. „Algy a já to vezmeme opačným směrem, po Saint Martin's Lane.“

Trounce se zamračil, zvedl ruce, pokrčil rameny a zeptal se: „Ale proč? Co vlastně hledáme?“

„Copak to nechápete?“ vykřikl Burton. „Tenhle zatracený krám...“ udeřil do mosazné postavy holí, až to hlasitě zařinčelo, „... není nic jiného než návnada! Ať ho na náměstí vysadil kdokoli, věděl, že Bhátího okouzlí a že ho Bhátí jako správný fanda pozorně prozkoumá dřív, než přivolá z Yardu pomoc, a že než se vrátí ke svým obchůzkám, uběhne spousta času!“

„A krucinál!“ zvolal Trounce. „Chcete říct, že někde probíhá zločin? Pojďte, konstáble!“

Odstrčil přihlížející, poručil jednomu seržantovi poblíž, aby kovového muže hlídal, a uháněl s Bhatím k ústí Cockspur Street.

Sir Richard Francis Burton a Algernon Swinburne vyrazili k okraji náměstí a pokračovali lijákem do Saint Martin's Lane.

Díky adrenalinu vystřízlivěli, ale hlava Burtona bolela stále intenzivněji a jeho údů se začal zmocňovat důvěrně známý třes – pozůstatky z Afriky. Byl to blížící se záchvat malárie, a pokud se Burton brzy nedostane zpátky do svého bytu, aby jej potlačil dávkou chininu, nebude moci v příštích dnech vy-táhnout paty.

Minuli policejní stanici a kývnutím pozdravili konstábla Hoareho, který po straně vozovky zapřahal ztrápeně vypada-jícího policejního koně do povozu.

Plynové lampy po celé délce uličky skomíraly, protože jejich kryty na takový liják nestačily. Svítilo jich už jen několik, a hluboké stíny a proudy deště omezovaly viditelnost jen na několik yardů.

O kousek dál oba muži dorazili ke Goddardovi a nahlíželi skrz mřížovou noční roletu do výlohy za ní.

„Pro pána krále!“ vyhrkl vzrušeně Swinburne. „Mají tam Rossettiho a já mu seděl modelem! To musím Dantemu říct. Ten bude šťastný jako blecha!“

Dante Gabriel Rossetti byl zakládajícím členem pravých lib-
bertinů – nejidealističtější frakce kasty libertinů a protiváhy
neblaze proslulých zpustlíků. Také byl jedním z Bratrstva
preraphaelitů, společenství umělců, kteří si stanovili cíl tvořit
díla, jež by na „duchovní“ rovině komunikovala s obyčejným
člověkem – otevřené zpochybnění současného trendu propa-
gandy. Preraphaelity obdivovalo jen málo lidí. Tisk si z Rosseti-
ho a jeho kohorty utahoval a zesměšňoval je a tvrdil, že se
umělci dovolávají něčeho, co neexistuje, poněvadž obyčejní
lidé – pracující třída – cokoli, co by připomínalo dobře vyvi-
nutý smysl pro vlastní duchovnost, postrádají.

Swinburne se se skupinkou často stýkal a při několika pří-
ležitostech pro jejich obrazy pózoval. Překvapilo ho, že God-
dard se malé plátno na středověké téma, zachycující básníka
jako rytíře s plamennou kšticí a s kopím v ruce usazeného na
statném oři, odvážil vystavovat. Je třeba přiznat, že se polo-
vina obrazu skrývala za komerčnějším portrétem zesnulého
Francise Galtona, který byl vyobrazen, jak třímá injekční

stříkačku a široce se usmívá pod slovy: *Sebezdokonalení! Ani neštípne!*

V obchodě bylo ticho a tma, dveře zamčené, výloha neporušená.

„Pojďme dál,“ řekl Burton. „Rossettiho nikdo krást nebude.“

Kolem prorachotil staromódní, koněm tažený uzavřený kočár – pořád ještě byly běžné –, postříkal jim nohavice vodou a zmizel v šeru. Klapání koňských kopyt však kupodivu dunělo dál a zdálo se, že vůbec neodpovídá velikosti onoho zvířete.

„Supertahoun,“ poznamenal Swinburne a Burtonovi došlo, že se jeho asistent nemýlí; těžký klapot vůbec nepřicházel od koně u kočáru, ale od jednoho z obrovských supertahounů, které vyšlechtili eugenikové, biologická odnož kasty technologů. Jeden byl zjevně nedaleko, ale sotva si to Burton pomyslel, zvuk se ztratil v dálce.

Boydovy starožitnosti, jež se nalézaly na druhé straně, byly stejně jako Goddardův obchod zamčené a nedotčené.

„Nic se tu neděje,“ prohlásil Swinburne, zatímco šli dál. „Proboha, Richarde, jsme v zoufalé situaci – oba jsme nasáklí, a to nikoli alkoholem!“

„Bezva!“ odvětil Burton. „Myslel jsem, že už jsem vás od té flašky odnaučil.“

„To ano, ale pak jste mě k ní zase zlákal! Od toho povyku se Skákajícím Jackem jste nebyl střízlivý víc než dva dny!“

„Za což se omlouvám. Myslím, že ve mně vztek vyvolaný tou nilskou záležitostí probouzí mé horší já.“

„Vykašlete se na to, Richarde. Afrika už vám může být ukradená.“

„Já vím, já vím. Já jen... že lituji chyb, které jsem během své výpravy nadělal. Přál bych si, abych se mohl vrátit a napravit je.“

Kolem spěšně prošel jakýsi muž, prskající nadávky, neboť mu sílicí vítr obrátil deštník naruby.

Swinburne úkosem pohlédl na svého přítele. „Myslíte vrátit se fyzicky do Afriky, nebo vrátit se časem? Co to do vás, proboha, vjelo? Poslední dobou jste nabručený jak medvěd.“

Burton našpulil rty, vrazil si hůl do ohbí lokte a zastrčil si ruce do kapes.

„Montague Penniforth.“

„Kdo?“

„Byl to kočí – takový ten typ ‚sůl země‘. Věděl, kde má ve

společnosti místo, a ačkoli bylo tvrdé a odměna malá, snášel ho bez reptání.“

„A?“

„A já ho z jeho světa vtáhl do toho svého. Zabili ho, a byla to moje vina.“ Burton pohlédl na svého druha, oči tvrdé, tvář zachmuřenou. „William Stroyan, Berbera 1854. Podcenil jsem domorodce. Myslel jsem, že na náš tábor nezaútočí. Zaútočili. Zabili ho. John Hanning Speke. Loni se raději střelil do hlavy, aby se mi nemusel postavit v diskusi. Teď má místo půlky mozku nějakou mašinu a jeho myšlenky nejsou jeho. Edward Oxford...“

„Ten chlap, co sem skočil z budoucnosti.“

„Ano. A který nepředvídatelně proměnil minulost. Snažil se to napravit, a já ho zabil.“

„To byl Skákající Jack. Byl šílený.“

„Jenže já měl sobecké motivy. Prozradil mi, kam směřuje můj život. A já mu zlámal vaz, abych zcela vyloučil možnost, že svůj úkol třeba splní. Nechtěl jsem být oním mužem, který se zapsal do jeho historie.“

Plahočili se promočenými odpadky a zvířecími výkaly. Tento konec Saint Martin's Lane kupodivu zatím žádný krab popelář nenavštívil.

„Kdyby byl naživu, Richarde,“ řekl Swinburne, „technologové a zpustlíci by ho byli bývali využili, aby manipulovali časem ke svým účelům. Ztratili bychom vládu nad svým osudem.“

„Cožpak není nejniternější podstatou osudu, že nám vládu upírá?“ opáčil Burton.

Swinburne se usmál. „Vážně? V tom případě musí odpovědnost za smrt pana Pennifortha – i za ta ostatní neštěstí, o kterých jste se zmiňoval – ležet na osudu, a nikoli na vás.“

„Což ze mě dělá jeho nástroj. Bismilláh! Přesně tohle jsem potřeboval!“

Burton se zastavil a ukázal na průčelí jednoho obchodu. „Tady je Pride-Manushi, ten obchod s bicykly.“

Prozkoumali dveře i výlohy řečeného podniku. Žádné světlo neviděli. Všechno bylo zajištěno. Zašilhali dovnitř mezeraми v kovové roletě. V obchodě se nic nepohybovalo, všechno bylo v pořádku.

„Další je Brundleweed,“ zamumlal Burton.

„Božítku! Vůbec se nedivím, že se chcete vrátit na černý kontinent!“ prohlásil Swinburne a přitáhl si límec svrchníku. „Přinejmenším je tam teplo. Ať jde ten déšť ke všem čertům!“

Znovu přešli ulici. Když vystoupili na chodník, vyšel ze stinného vchodu žebrák. Byl neupravený a oblečení měl pochybné. Tvář mu lemovala záplava šedivějších vlasů a bylo docela zjevné, že hřeben či kostka mýdla mu příliš neříkají.

„Přišel jsem vo práci, pánové,“ zasípal, pozvedaje placatou čepici na pozdrav, a odhaluje tak lysou hlavu. „A taky mi to zatraceně svědčí. Proč jsem si, sakra, vybral, že budu zatracený filozof, ptám se vás, když se mi to v hlavě skoro pokaždý pomíchá? Nevyšetřili byste třípenci?“

Swinburne vylovil za kapsy minci a hodil ji pobudovi. „Tu máte, starý brachu. Vy jste byl filozof?“

„Jsem vám zavázanej. Jo, to byl, mládenečku. A tady máte za tu svojí minci jednu radu: v životě jde jen o přežití těch nejpůsobilejších a moudřej člověk nesmí zapomínat, že je sice potomek minulosti, ale taky rodič zpropadený budoucnosti. Na každéj pád...“ kousl do třípence a strčil ji do kapsy, „... mý jméno je Spencer a seznámit se s váma bylo pro mě vopravdový potěšení. Brej večír, pánové!“

Znovu pozvedl čapku a stáhl se na zápraží, kam na něj déšť nemohl.

Burton se Swinburnem pokračovali v obchůzce.

„To byl ale zvláštní chlapík!“ přemítal Swinburne. „Tady je Brundleweed. Zdá se, že je tu klid.“

Opravdu se zdálo, že je tam klid. Roleta byla dole, výloha netknutá, světla zhasnutá.

„Zajímalo by mě, jak si vedou Trounce s Bhátím,“ řekl Burton. Zkusil dveře. Ani se nehnuly. „Vypadá to, že je všechno v pořádku. Pojďme ke Scrannington Bank.“

Dotíral na ně studený vítr a do obličeje je řezal přívál vody. Stáhli si obruby klobouků dolů a límce kabátů vyhrnuli nahoru, byl to však ztracený případ.

Burton se nekontrolovaně třásl. Věděl, že zítra to s ním bude špatné.

Před nimi se tyčila banka. Byla to velká špinavá a pochmurná stavba. Voda vyrývala potůčky do povlaku sazí, který ji pokrýval.

Swinburne vyhopsal po schodech nahoru a zkusil zamřížované dveře. Bylo zavřeno. Všechna okna kryly okenice.

„Tohle vážně není moc podnětné. Myslím, že se honíme za přízrakem,“ stěžoval si básník. „Kolik je?“

„Za chvíli půlnoc, řekl bych.“

„Rozhlédněte se, Richarde. Všichni zmizeli. Nezahlédli jsme dokonce ani jediné automatizované zvíře. Muži, ženy i zvěř už jsou zachumláni ve svých teplounkých suchoučkových postýlkách! A zločinci taky!“

„Nejspíš máte pravdu,“ odvětil mrzutě Burton, „ale měli bychom pokračovat, dokud se znovu nesetkáme s Truncem.“

„Dobrá! Dobrá! Když to říkáte,“ zareagoval Swinburne a podrážděně rozhodil rukama. „Pamatujte si ale, prosím vás – pro případ, že by v budoucnu došlo na podobnou situaci –, že být promočený až na kost a mrznout do morku kostí není ten druh bolesti, který mám rád. Štípnutí pevné rákosky ano! Štípnání hustého lijáku ne! Co je to?“ Ukázal přes silnici na oplocenou plochu u křižovatky. Za nízkou bariérou vládla černočerná tma.

„To je Mildew Street,“ vysvětloval Burton. „Pojďme se tam podívat. To jsou ty práce na zpeňování břehů podzemní řeky.“

Opět přešli Saint Martin's Lane a naklonili se přes po pás vysoký zátaras. Vůbec nic neviděli.

Burton vytáhl z kapsy natahovací příruční svítilnu, zatřásl jí, aby se otevřela, a pak jí pootočil. Z boků vynálezu se do deště rozlilo světlo. Burton svítilnu přidržel nad plůtkem a osvětlil blátivou jámu. Vodou nasáklá zem se svažovala k ústí šachty, z níž vyčníval vrcholek žebříku. Po svahu zurčely pramínky vody, mizející v širokém otvoru.

„Koukněte!“ zvolal Burton a ukazoval k políčku bláta nad svahem, přímo za zhrouteným úsekem oplocení na straně do Mildew Street.

„Myslíte ty stopy?“ pokrčil rameny Swinburne. „No a?“

„Nebuďte hloupý, sakra!“ zavrčel Burton. „Jak dlouho v tomhle počasí asi vydrží stopy v blátě?“

„Panenko skákavá! Už chápu, co chcete říct!“

„Jsou čerstvé. Některé ještě ani nevyplnila voda.“

Oba muži přešli kolem bariéry ke zbořené části. Burton si sedl na bobek a pozorně stopy zkoumal.

„Nepřipomínají vám něco?“ otázal se.

„Vypadá to, jako by do toho bahna někdo otiskl nějaká plochá železa,“ povšiml si básník. „Proboha, to jsou ale hluboké stopy. Ať je udělal kdokoli, musel být hodně těžký. Jsou oválné, ne ve tvaru boty. Páni! Ten mechanický muž!“

„Ten z Trafalgar Square to nebyl,“ uvedl na pravou míru Burton. „Ten měl nohy čisté a tyhle stopy vznikly v době, když už

stál u sloupu. Tady byli další mechaničtí muži – tři. A myslím, že před necelou čtvrthodinou. A podívejte se, kdo byl s nimi!“

Burton pohnul svítilnou. Světelný kruh sklouzl po blátě a ustálil se na řadě velikých, širokých a velmi hlubokých podlouhlých stop. Ten, kdo – nebo co – je udělal, měl zjevně tři nohy.

Swinburne stopy okamžitě poznal. „Brunel!“ vykřikl. „Isambard Kingdom Brunel! Paroman!“

„Ano. Vidíte, jak jsou jeho stopy u šachty hluboké? Je zřejmé, že tam čekal, zatímco ti tři mosazní muži slézali dolů. Zajímal by mě, co měli za lubem.“ Burton překročil popadaná prkna ohrady a obrátil se na svého asistenta. „Jdu se tam podívat. Vy utíkejte za tím chlapíkem Spencerem. Dejte mu další třípenci, zeptejte se ho, jestli neviděl v okolí něco neobvyklého, a potom se vraťte a počkejte na Trounce a konstábla Bhátího. Běžte! Nesmíme už plýtvat časem!“

Swinburne se rozběhl pryč.

Burton se přikrčil a snížil těžiště, aby na kluzkém povrchu lépe udržel rovnováhu. Začal se s vysoko zdviženou svítilnou pomalu sunout dolů, opíraje se o hůl. Kolem něj šuměl déšť. Napadlo ho, zda dělá dobře. Brunel a jeho mechaničtí společníci prchali – ale od čeho? O co jim šlo?

Urazil polovinu krátké vzdálenosti k šachtě, když pod ním ustřelily nohy. Plácl sebou na záda a nezadržitelně klouzal k ústí šachty, otáčeje se na stranu, až bokem narazil do vrcholku žebříku, který byl naštěstí ke stěně šachty přišroubován. Cítil, jak jeho ramena na vodou nasáklém jílu mění směr a do díry jej to žene po hlavě. Bez přemýšlení pustil hůl a vymrštil ruku. Ta se sevřela kolem jedné příčky; Burton ji pevně stiskl. Jeho tělo se ve vzduchu otočilo, zhouplo se dolů a udeřilo do žebříku. Síla nárazu mu vyrazila dech, jeho sevření povolilo. Padal, ale pak se zachytil další příčky. Ramenem mu prolétla bolest. Hůl zarachotila na pevném povrchu kdesi dole.

Zahrabal nohama po opoře, a když se bezpečně držel, chvíli vyčkával a celý se trásl. Ze rtů mu mimoděk vyklouzl sten.

Připadal si slabý a nemocný. Na čele se mu navzdory chladnému počasí sbíraly krůpěje potu.

Svítilna zhasla.

Posunul se, aby získal bezpečnější postavení, a pootočil vynálezem. Ten se prskavě probral k životu; Burton jej spustil podél kolene dolů a kousek pod sebou objevil cihlový chodník.

Vedle něj proudila řeka; rychle se ženoucí hnědá hladina se vzdouvala a pěnila.

Burton sestoupil dolů; dírou nahoře se kolem něj řinula voda. Odstoupil od žebříku, protáhl si ruku, zašklebil se, pak sebral hůl a posvítil si kolem sebe, přičemž zjistil, že se nachází v malé části nově budovaného vyzděného tunelu. Zdivo po obou stranách dál ustupovalo nestabilně vyhlížející chodbě s měkkými stěnami, zpevněnými dřevem, kam až dohlédl – což nebylo daleko.

Chodník vedl podél řeky a ztrácel se ve tmě. Po něm se sem a tam táhly troje blátivé oválné stopy.

Vydal se po nich.

Tok řeky rozhodně nebyl přímý, ale cestovatel byl přesvědčen, že cestou k Temži zůstává řeka více méně pod Saint Martin's Lane.

O pár okamžiků později došel k otvoru vykrojenému do stěny po jeho levici. Kolem byly poházeny velké kusy kamene a cestu na druhé straně blokovala hromada štěrků. Pohled na podlahu Burtona ujistil, že tudy tři mechaničtí muži prošli, takže do díry vstoupil a překonal krátký úsek hrubě vykopaného tunelu.

Ten byl prorážen do neosvětleného a vlhkého podzemí jakési budovy, až na kusy rozbitých přepravních beden, rezavou železnou kostru postele a starou komodu prázdného. Rozmazané bahno tvořilo na zaprášené podlaze cestičku k otevřeným dveřím a schodišti za nimi.

Zlehka našlapující králův agent vystoupal nahoru. Nad schody byly další dveře, které opatrně otevřel. Jeho lampa osvětlila něco, co vypadalo jako dílna. V rohu stál veliký sejf. Dvířka trezoru kdosi vytrhl a zdeformovaná odložil na podlahu poblíž. Sejf byl prázdný.

Burton prošel do chodby a vstoupil do další místnosti, která se – jak zjistil – nacházela v přední části budovy. Okamžitě ji poznal. Už ji viděl skrz bezpečnostní roletu. Byl to Brundleweedův obchod – obchod s diamanty.

Vrátil se k sejfu a prozkoumal jej.

„Vybraný!“ řekl tiše. „Ale proč by Brunel – nejvychvalovanější inženýr impéria – kradl diamanty? To nedává smysl!“

Veřejnost měla za to, že Isambard Kingdom Brunel zemřel roku 1859 na mrtvici. Považovala jej za jednoho z největších Angličanů, kteří kdy žili. Nevěděla však, že se ve skutečnosti stáhl do mobilního život udržujícího zařízení a z něj stále řídí nejrůznější projekty technologů.

„Na co si to, sakra, hraje?“ mumlal si Burton.

Nic víc tu dělat nemohl – a čím déle tu prodléval, tím dál se Paroman a jeho tři pomocníci na klíček dostanou.

Otočil se a utíkal cestou, kterou sem přišel, zpět. Trvalo jen chvíli, než dorazil k žebříku a vyšplhal po něm.

Když vystrčil hlavu do deště, kdosi na něj zavolal: „Burto- ne! Burtone! Pospěšte si, člověče!“

„Trouncí? Jste to vy? Podejte mi ruku, prosím vás.“

„Počkejte tu!“

Zamžoural skrz liják a spatřil zmateně se pohybující po- stavy, klouzající po svahu k němu. Překvapilo jej, když se z deště vynořil filozof Spencer.

„Zdravíčko, šéfe! Natáhněte ručku a my vás ve vteřince do- stanem ven!“

„Zdravím, pane Spencere! Tady, chopte se konce mé hole!“

A natáhl svou hůl k pobudovi, který ji pevně sevřel.

Burton se vyšplhal nahoru a chytil se Spencera za zápěs- tí. Viděl, že žebráka drží Trounce a toho zase na oplátku Bhátí.

Swinburne nedržel nikoho, ale poskakoval na opačné stra- ně ohrady a vrískal: „Nepouštějte ho! Nepouštějte ho!“

Lidský řetěz vytáhl Burtona z jámy, přes padlou ohradu a na chodník.

„U Jupitera!“ prohodil Trounce. „Na vás je tedy pohled!“

Burton se na sebe podíval. Od hlavy k patě byl pokrytý bahnem. Cítil se stejně hrozně, jako vypadal, bolest, která se mu uhnízдила v kostech, však ignoroval, pootočením zhasl sví- tilnu, strčil ji do kapsy a seznámil ostatní s tím, co zjistil: „Je to loupež diamantů. Probourali si ze břehu té podzemní řeky tunel k Brundleweedovi.“

„Pravda!“ vydechl konstábl Bhátí. „Starý Brundleweed do- stal před pár dny velkou zásilku! Ti darebáci museli utéct s hotovým jméním!“

„A míří na západ!“ prohlásil Trounce.

„Jak to víte?“ zeptal se Burton.

„Pan Spencer je viděl!“ prozradil mu Swinburne.

Burton se obrátil na pobudu. „To mi vysvětlete!“

„Stál tu jeden z těch velikejch stěhovacích vozů, šéfe. Jeden z těch, co je tahaj ty vobrovský tažný koně. Neviděl jsem, že by se tu něco dělo, ale vodfrčel si to pořádně nezvyklým tem- pem jen chvíličku předtím, než jste přišli.“

„My jsme ho slyšeli!“ potvrdil Burton.

„A kolem nás projel po Orange Street!“ řekl Trounce. „Bůh ví, kde je teď. Ten už nechytíme!“

„Děláte si legraci?“ vykřikl Burton. „Jak by nám mohl takhle velký kuň ujít. Vždyť je to opravdová hora!“

„To je pravda, ale rychle se pohybující hora, která se v tuhle chvíli už mohla vydat kterýmkoli směrem!“

Královův agent se náhle otočil a vyrazil po Mildew Street pryč.

„Za mnou!“

„Cože? Hej! Kapitáne Burtone!“ volal za vzdalující se postavou inspektor. „Zatraceně! Pojdte, Bhátí!“

Oba policisté se rozběhli za královým agentem. Swinburne je následoval a po něm i Spencer, který si řekl, že se skupinkou zůstane, doufaje, že by mu to mohlo vynést další třípenci.

Vřítili se do Orange Street a Trounce neuběhl daleko, než před sebou spatřil Burtona, jak buší na dveře a huláká: „Jménem krále, otevřete!“

Inspektor budovu poznal. Jen několik minut předtím ji kontroloval: VALCHŘPA, tréninkové středisko pro automatizovaná zvířata.

Okamžitě mu došlo, co má Burton v úmyslu.

„Tady policii!“ zavolal horlivě. „Otevřete dveře!“

Zaslechl odtahování závory.

Dorazili ztěžka oddychující Swinburne a Spencer.

Dveře se maličko pootevřely a kdosi přiložil oko ke škvíře.

„Já už jsem spala!“ protestoval ženský hlas.

„Madam, jsem inspektor William Trounce ze Scotland Yardu. Tohle jsou mí společníci a potřebujeme vaši pomoc!“

Dveře se otevřely o něco víc a odhalily mladou ženu v županu, noční čepičce a trepkách. Měla ráznou oválnou tvář a hnědé oči.

„Co tím myslíte?“

„Máte tady nějaké vycvičené labutě?“ otázal se příkře Burton.

„Ano. Ne. Tedy ne úplně, ale šest už jich je dost blízko. Tedy blízko ukončení výcviku.“

„Pak vám bohužel musíme čtyři zrekvírovat.“

„Pět,“ opravil jej Spencer.

Žena vypadala ohromeně, očima těkala z Burtona na Trounce a zpět.

„Prosím vás, madam,“ řekl Trounce poněkud mírněji. „Je to naléhavé. Škodu vám nahradíme.“

Žena ustoupila. „Pojďte raději dál. Jmenuji se Maysonová, Isabella Maysonová.“

Vešli dovnitř.

Slečna Maysonová zapálila petrolejku a přidržela ji nahoře.

„Dobrotivé nebe! Co se vám stalo?“ zalapala po dechu, když si všimla Burtonova blátem pokrytého oděvu.

„Nevadilo by vám, kdybych vám to vysvětlil později, slečno Maysonová? Opravdu nemáme času nazbyt.“

„Dobře. Tudy, prosím.“ Zvedla ze stojanu deštník a vedla je chodbou. „Obávám se, že abychom se dostali k labutím, budete muset projít kolem papoušků.“

Bhátí se zazubil a řekl: „My policisté jsme na trochu nadávek zvyklí. Takže ten problém ještě nevyřešili, co?“

„Touhle místností, pánové. Klece jsou za ní. Ne, konstáble... ehm...?“

„Bhátí, slečno.“

„Ne, konstáble Bhátí, nevyřešili. Počkejte chvíli.“

Zastavila se u dveří, pohrála si se svazkem klíčů, našla ten správný a zasunula jej do zámku.

„Připravte se,“ doporučila jim se smutným úsměvem.

Otevřela dveře a všichni jimi prošli.

Z přeplněných klecí lemujících místnost se ozvala exploze urážek. „Chcankohlti! Tvarohový palice! Smraďoši! Šilhavý paviáni! Uslintaný nemehla! Vychlastaný ksichti! Nadmutý špekouni! Tupý vejškrabci! Vypatlaný komedianti! Nevychovaný ovcolehti! Neohrabaný červi! Hnusný kašpaři! Slizolizové!“

Byl to ohlušující řev, který ani na chvíli nepolevil, když dlouhou místností procházeli ke dveřím na opačném konci.

„Promiňte!“ křičela zplna hrdla slečna Maysonová. „Snášejte to jako muži.“

Swinburne se zahihňal.

Papouščí posílčici představovali jednu z prvních praktických aplikací eugenické vědy, kterou britská veřejnost přijala. Člověku jen stačilo zajít na poštu, říci jednomu z jejich ptáků zprávu, jméno a adresu, a papoušek vzlétl, aby sdělení doručil. Jak adresu ti barevní tvorečkové našli, netušil nikdo kromě eugeniků, papoušci to ale vždy dokázali.

Byla tu však jedna potíž.

Papoušci uráželi a slovně napadali každého, na koho naražili. Zprávy byly neustále úmyslně připepřovány vulgaritami, které do nich odesílající nevložil. Přesto se ukázalo, že si lidé

system oblíbili, zvláště když se u některých ptáků projevovalo poměrně zábavné nadání tvořit zcela nesmyslná slova, která však zněla urážlivě. Tyto „nové urážky“ byly ve společnosti velkou módou. Samotného Swinburne nedávno jeden papoušek, který mu doručil pozvání na čtení poezie u lorda Haverleigha, nazval blekotavým rozkuřtlouštěm. Swinburne se tomu řehťal několik dní. *Jste srdečně zván – ty blekotavej rozkuřtloušti – na večer smradlavý poezie a chcankovýho vína...*

Ptáci s nevyváženým zobákem ilustrovali problém, který eugeniky sužoval od samého počátku. Pokaždé, když vědci u nějakého druhu vyšlechtili nějakou modifikaci, přinesla s sebou neočekávané vedlejší účinky. Obří tažní koně kupříkladu vůbec neovládali své měchýře a střeva a produkci měli v obou oblastech nadměrnou. Což se ukazovalo v londýnských již tak špinavých ulicích jako vážný problém do chvíle, kdy inženýrská odnož technologů vynalezla automatizované mechanické čističe, všeobecně známé coby „krabi popeláři“, aby se s problémem vypořádaly.

„Babocucové! Ochablý brady! Blátožrouti! Huhňavý vandráci! Moulové! Špinavý gauner! Nadutý špínopytlové! Klínouchové! Breptavý cvoci! Štěňohryzové!“

Muži v závěsu za slečnou Maysonovou dorazili na druhou stranu místnosti. Mladá žena odemkla dveře, rozrazila je a provedla je skrz. Dveře se za nimi s prasknutím zavřely, slečna Maysonová se o ně opřela a otevřela deštník. „Tak to, myslím, docela stačilo! Omlouvám se, pánové.“

Stáli na velmi rozlehlém, deštěm bičovaném dvoře u řady klecí. V každé kleci bylo na výšku postavené kolo. A v každém kole byl pes – samý chrt –, uhánějící, co mu nohy stačily. Muselo jich tu být přinejmenším dvacet a v rachotu otáčejících se kol utonulo dokonce i šumění deště.

Tito chrti byli známí jakožto kurýři a tvořili druhou polovinu britské poštovní služby. Zatímco papoušci vyřizovali mluvené zprávy, psi doručovali dopisy, pobíhající od dveří ke dveřím s listovní zásilkou jemně přidržovanou v zubech. Oni s běháním vlastně přestat nemohli, takže i když dorazili na doručovací adresu, klusali na místě, dokud jim nebyl dopis, který nesli, odebrán. Byli to také nenasytní jedlíci, a každý, kdo jejich služeb využil, měl povinnost je nakrmit.

„Zrovna šli spát,“ řekla slečna Maysonová a pokynula ke zvířatům.

„Oni běhají ve spánku?“ divil se Swinburne.

„Ano, proto jsem jim také nechala dát do klecí ta kola. Je to lepší, než aby mi běhali kolem dvora. Labutě jsou tamhle.“

Ukázala na opačný konec ohrazeného pozemku, kde v posadách s vysokou střechou postávalo devět labutí, tak velkých, až se tajil dech. Jejich hlavy byly zavěšeny ve výšce zhruba patnácti stop na konci elegantně zakřiveného krku. Korálkovitýma očima sledovaly přicházející skupinku.

„Nebojte se. Jsou už téměř ochočené.“

„Téměř?“ otázal se pochybovačně Trounce. „To mě zrovna moc neuklidňuje.“

„Kdyby byly divočejší, uštíply by vám hlavu, než byste stačil říct švec. Agresivita je jim vrozená.“

Trounce si prsty hladil knír.

„Ale čtyři jsou už dost krotké, aby mohly létat, ne?“ chtěl vědět Burton.

„Pět,“ dodal Spencer.

„Ano, pane, i když se s nimi možná budete muset trochu poprat. Jsou maličko tvrdohlavé.“

„Tak je pojďme zapráhnout. Musíme pracovat rychle.“

Slečna Maysonová přešla k přístřešku, odkud vytáhla postroje a velké složené komorové draky. Pak vzala dlouhou tenkou rákosku, vrátila se k posadám a pomocí prutu vyhnala ven pětici obrovských bílých ptáků.

„Dolů!“ přikázala a přetáhla jednu z labutí prutem po boku. Ta si poslušně dřepala a slečna Maysonová našim mužům ukázala – zatímco nad ní Spencer přidržoval deštník –, jak mají ke kořeni ptákova krku připevnit dlouhé otěže a vést mu je přes záda dozadu. Swinburne, který už na labutích létal, jí pomáhal zapínáním přezek na koncích dlouhých kožených popruhů kolem nohou ptáka a připínáním konců opačných ke komorovým drakům, které rozkládali Burton s Trouncem.

„Hleďte kraby popeláře,“ instruoval králův agent své společníky při práci.

„Proč kraby popeláře?“ zeptal se zmatený Trounce.

„Všiml jsem si, že se na tomhle konci Saint Martin's Lane neuklízelo,“ odvětil Burton. „A teď vím proč. Kraby popeláře odlákal ten supertahoun. Víte přece, jak je ty krámy rády sledují a uklízejí po nich hnůj. Odvažují se tvrdit, že jdou po jeho stopě!“

„Dobrá úvaha, kapitáne!“ zvolal policista.

Slečna Maysonová pomohla konstáblu Bhátímu do draka. Usadil se na plátěné sedátko, vysoké boty zasunul do třmenů

a chopil se otěží. Mladá žena mu ukázala, jak má ptáka ovládat.

O pár minut později už bylo všech pět mužů na svých místech.

Slečna Maysonová couvla. „Momentiček!“ vykřikla. „Počkejte tu – mám nápad!“

Rozběhla se přes dvůr zpátky do výcvikového střediska.

„Co má za lubem?“ zavrčel hněvivě Burton, ale ještě to ani nedořekl, a slečna Maysonová se znovu vynořila a pospíchala k nim.

V ruce držela malého modro-žlutého papouška.

„Všichni doručovací papoušci mají identifikační směrovací čísla,“ vysvětlovala. „Tohle je POX JR5. Je z nového chovu. Pokud vás zná, dokáže vás najít. Nepotřebuje ani vaši adresu. Můžete ji použít ke komunikaci mezi draky. Labutím stačí – ze všech mých ptáků je nejrychlejší. Představte se jí!“ Natáhla ruce s papouškem postupně ke každému z mužů.

„Kapitán Richard Burton.“

„Smradlavej mordýři!“ hvízdal pták.

„Inspektor William Trounce.“

„Neohrabanej šašku!“ pípl pták.

„Algernon Charles Swinburne.“

„Úchylnej negramote!“ zakdáká pták.

„Konstábl Šjamdži Bhátí.“

„Sralbotko!“ vřískl pták.

„Herbert Spencer.“

„Andělská tvářičko!“ broukl pták.

„Proboha!“ zvolala slečna Maysonová. „To byl komplement?“

Burton si odfoukl. „Prosím vás,“ řekl, „na tohle nemáme čas!“

Slečna Maysonová mírně přikývla a posadila papouška Burtonovi na rameno. Papoušek si přidržel a Burton cítil, jak se mu do mokrého svrchníku zarývají maličké drápky.

„Hodně štěstí!“ popřála jim mladá žena a poodstoupila. „Zít-ra se zastavte, konstáble – musíte mi to všechno vyprávět!“

Bhátí se usmál a kývl. „Běžte se dovnitř usušit,“ radil. „Máte úplně promočené trepky!“

Sir Richard Francis Burton práskl otěžemi tak, jak mu to slečna Maysonová ukázala. Jeho labuť roztáhla křídla, popoběhla pět kroků a s mocným máváním se vznesla do vzduchu. Kožené řemeny postrojů se rozvinuly, plazivě vyrazily za labutí, s trhnutím se napnuly, a Burtonův drak vystřelil vzhůru.